

Samenvatting

In deze nieuwste Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC) zijn de ontwikkelingen in de door politie en justitie geregistreerde jeugdcriminaliteit in de periode 2000 tot 2017 beschreven. De doelstelling van de huidige MJC is een 'zo breed mogelijk' overzicht te geven van de ontwikkelingen in de *geregistreerde* jeugdcriminaliteit en deze ontwikkelingen in samenhang te bespreken. Er wordt hierbij gebruikgemaakt van verschillende bronnen: politieregistraties van jeugdige verdachten, veroordelingsregistraties van jeugdige strafrechtelijke daders en ook internationale bronnen voor de ontwikkelingen in het buitenland. In de vorige meting van de MJC is ook gebruikgemaakt van een andere bron dan politie en justitie registratiegegevens, namelijk zelfrapportage van ouderschap welke eens in de vijf jaar wordt gemeten onder een representatieve steekproef van Nederlandse jongeren. Jeugd heeft betrekking op 12- tot 23-jarigen. Naast de standaarddoelstelling van de MJC om de ontwikkelingen in de *geregistreerde* jeugdcriminaliteit te beschrijven, zijn toegevoegd een beschrijving van de ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in zogeheten *hot spots* en bij jeugdige groepsplegers en een vergelijking van de ontwikkelingen in Nederland met die in omringende landen.

Opvallende ontwikkelingen in de periode 2012 tot 2017

Trends in de geregistreerde jeugdcriminaliteit: overwegend dalend

Om na te gaan of de landelijke ontwikkelingen zich ook voordoen op regionaal niveau, bij specifieke subgroepen of voor diverse typen delicten, is ingegaan op ontwikkelingen in de jaren 2012 tot 2017. Als we uitsplitsen naar verschillende subgroepen of regio's is, evenals het landelijk beeld, de ontwikkeling over de tijd overwegend dalend. Het niveau in 2016 is bij het merendeel van de onderscheiden subgroepen of regio's beneden het niveau van 2012. Wel blijkt de dalende trend niet binnen alle subgroepen of alle regio's even sterk. Verder is niet bij alle groepen of in alle regio's ieder jaar sprake van een daling en is in een enkel geval het niveau van geregistreerde jeugdcriminaliteit of aan jeugdigen opgelegde sancties stabiel over de tijd of zelfs stijgend.

Daling jeugdcriminaliteit doet zich voor bij alle leeftijdsgroepen, meest delinquente groep wordt wel iets ouder

De geregistreerde criminaliteit daalt in de periode 2007 tot 2017 onder alle leeftijdsgroepen. Daar waar tot 2012 de 18- tot 21-jarigen oververtegenwoordigd zijn in de strafrechtelijke daderpopulatie, verbreedt deze oververtegenwoordiging naar de 18- tot 25-jarigen in de jaren na 2012.

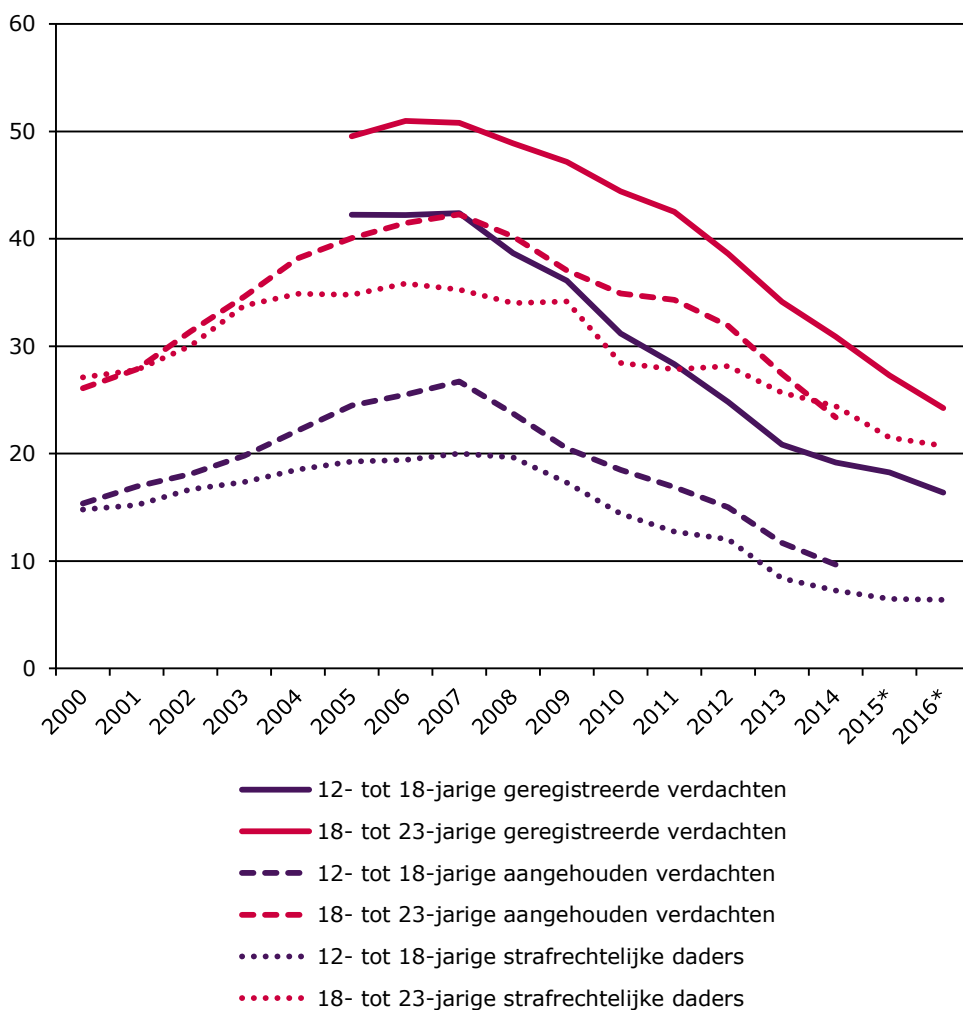
Daling in jeugdcriminaliteit: landelijk jaarlijks, binnen gemeenten schoksgewijs met variatie binnen buurten

Uit deze MJC blijkt dat de landelijke daling in jeugdige geregistreerde verdachten en strafrechtelijke daders zich grotendeels voordoet ongeacht de woongemeente van de verdachten of de gemeente waarin strafrechtelijke daders het delict hebben gepleegd. We merken hierbij op dat de daling niet in alle gemeenten een jaarlijks continue daling is, maar eerder schoksgewijs.

Wel blijkt op lokaal niveau, bijvoorbeeld in buurten waar relatief veel jeugdcriminaliteit wordt geregistreerd, de zogenoemde *hot spots*, veel variatie in de sterkte van de daling. In sommige *hot spot* buurten daalt de geregistreerde jeugdcriminaliteit

sterker dan het landelijk gemiddelde, in andere minder sterk of is er nauwelijks sprake van een afname.

Figuur S1 Ontwikkelingen in geregisteerde jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders per 1.000 12- tot 23-jarigen

* Voorlopige cijfers.

Noot. Geregisteerde verdachten betreffen personen die wegens betrokkenheid bij een misdrijf met de politie in aanraking zijn gekomen (cijfers vanaf 2005 beschikbaar); aangehouden verdachten zijn personen waarvan de politie een proces-verbaal van aangifte wegens een misdrijf heeft doorgestuurd naar het OM (cijfers tot 2015 beschikbaar); strafrechtelijke daders betreffen personen waartegen door het OM of de zittende magistratuur (ZM) een afdoening is opgelegd (cijfers beschikbaar voor 2000-2017).

Zie hoofdstukken 2 en 3 en bijlage 2, tabel B7.1 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/BVH/SSB/OBJD; CBS/WODC

Aantal jeugdige veroordeelden voor cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit crime is gering en (nog steeds) niet goed in beeld in de landelijke registraties

Het aandeel jeugdigen dat veroordeeld is wegens een cyber- of gedigitaliseerd delict is *minder dan 1%* van alle jeugdige strafrechtelijke daders. Dit is een forse onderschatting van het aantal jeugdigen dat betrokken is bij cyber- en gedigitaliseerde

criminaliteit, omdat deze typen delicten nog niet goed in beeld zijn in de politie en justitie registraties op landelijk niveau.

Sterkste daling in afdoeningen tegen minderjarige strafrechtelijke daders is van 2007 tot 2013, daarna vlakt de daling af

Het aantal Halt-gestraften en het aantal afdoeningen door OM en zittende magistratuur (ZM) neemt af. De sterkste daling is voor 2013 en vlakt daarna af. Met name het aantal Halt-straffen stabiliseert in de laatste jaren. De stabiliteit in Halt-straffen tegen minderjarigen kan vanaf 2013 deels het resultaat zijn van de invoering van de zogenoemde Halt+ variant. Verder signaleren we dat de afname niet onder alle afdoeningen even sterk is. Zo daalt bijvoorbeeld het aantal transacties sterker dan het aantal strafbeschikkingen, wat kan wijzen op een vervanging van de eerstgenoemde door de tweede.

Aantal recidivisten daalt

Het aantal 12- tot 18-jarige en 18- tot 25-jarige strafrechtelijke daders uit de periode 2008 tot 2013 dat opnieuw in aanraking komt met justitie, neemt af. De recidive neemt in deze periode nauwelijks af en de meest recente recidivecijfers laten voor minderjarige daders uit 2013 zelfs een stijging zien. Er is dus een afname in het aantal delinquente jongeren dat met justitie in aanraking komt, maar degenen die overblijven lijken niet of slechts in beperkte mate minder te recidiveren.

Toepassing van jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen stijgt

Ondanks dat er een daling is in het aantal jongvolwassen strafrechtelijke daders, neemt de toepassing van het jeugdstrafrecht in eerste aanleg bij strafzaken tegen jongvolwassenen duidelijk toe.

Daling in geregistreeerde jeugdcriminaliteit ook buiten Nederland

De daling in geregistreeerde jeugdcriminaliteit in Nederland staat niet op zichzelf, maar doet zich ook internationaal voor in de periode 2007 tot 2015. In Nederland daalt de geregistreeerde criminaliteit wel sterker dan in de ons omringende landen.

Mogelijke verklaringen dalende jeugdcriminaliteit

Een monitor als de MJC is primair bedoeld om ontwikkelingen te beschrijven en niet om deze ontwikkelingen te duiden of te verklaren. Verklaringen voor de *crime drop* richten zich vooral op de algemene daling in de criminaliteit. Onlangs zijn enkele hypothesen geopperd voor de dalende jeugdcriminaliteit. Zonder uitputtend te zijn, zijn beschreven:

- Registratie-effecten, verandering in de prioriteiten in de opsporing van jeugdcriminaliteit en veranderingen in werkprocessen bij de politie kunnen hebben bijgedragen aan de daling in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit.
- The *crime debut* hypothese welke veronderstelt dat door de toegenomen beveiliging in de samenleving de gelegenheid tot het plegen van delicten met name voor de minder ervaren potentiële daders van vermogensfeiten is afgenomen en daarmee ook criminele carrières in de kiem zijn geremd.
- De *social media* hypothese welke veronderstelt dat de daling in de (geregistreeerde) jeugdcriminaliteit een resultaat kan zijn van de digitalisering in de samenleving, waaronder het social media gebruik.
- De *veranderende sociaal culturele houding* hypothese welke veronderstelt dat een veranderende sociaal culturele houding van jongeren en ouders ten aanzien van risicogedrag, zoals alcoholgebruik, voortijdig schoolverlaten of delinquentie een mogelijke verklaring biedt voor de dalende jeugdcriminaliteit.

Conclusie

Sinds 2007 daalt in Nederland de jeugdcriminaliteit. Deze daling betreft zowel de door politie en justitie geregistreeerde criminaliteit, als door jongeren zelf gerapporteerde delinquentie (zie MJC 2015). Uit de gegevens van deze Monitor Jeugdcriminaliteit 2017 blijkt dat de daling in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit, welke in 2007 is ingezet, continueert tot 2017. Hoewel de daling niet in alle subgroepen, regio's of voor alle typen delicten even sterk is, niet altijd jaarlijks en continu dalend is en schoksgewijs kan verlopen, is de algemene trend dat de jeugdcriminaliteit nog steeds afneemt. Hierbij merken we op dat de registraties een deel van de werkelijke jeugdcriminaliteit meten. De geregistreeerde jeugdcriminaliteit neemt hoogstwaarschijnlijk sterker af dan de werkelijke criminaliteit. De daling in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit in Nederland sluit aan bij de internationaal gesignaleerde dalende trends in de criminaliteit, waarbij wel wordt gesignaleerd dat de daling in Nederland sterker lijkt te zijn dan in andere landen.